

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та
обліку
Андрій КІЗИМА
« 31 » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ»

ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 23 Соціальна робота
спеціальність – 232 Соціальне забезпечення
освітньо-професійна програма – «Соціальне забезпечення»

Кафедра фінансів ім. С.І. Юрія

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	3	6	28	14	3	6	99	150	6

Робочу програму склала канд. екон. наук, викладач кафедри фінансів ім.
С.І. Юрія Ірина ГУЗЕЛА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
(протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри фінансів ім.С.І. Юрія
д-р екон. наук, професор

Ольга КИРИЛЕНКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 232 Соціальне
забезпечення, протокол №1 від 30 серпня 2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності,
канд. екон. наук, доцент

Галина КУЛИНА

Гарант ОП
д-р екон. наук, доцент

Микола СТЕЦЬКО

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ»

1. Опис дисципліни

Дисципліна – Міжнародне страхування	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань - 23 Соціальна робота	Статус дисципліни - вибіркова Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 232 Соціальне забезпечення Освітньо-професійна програма – «Соціальне забезпечення»	Рік підготовки – 3 Семестр – 6
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції – 28 год. Практичні заняття – 14 год.
Загальна кількість годин: 150 год.		Індивідуальна робота – 3 год. Тренінг, КПІЗ – 6 год. Самостійна робота – 99 год.
Тижневих – 10 год. Аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Міжнародне страхування»

2.1. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів базових знань з теорії міжнародної страхової справи, засвоєння закономірностей функціонування міжнародних ринків страхових послуг, основних принципів страхування в міжнародному бізнесі, ознайомлення з механізмами та інструментарієм прийняття рішень у міжнародній практиці страхування майна, відповідальності, фінансових, інвестиційних, валютних та кредитних ризиків, медичного страхування; вироблення практичних навичок щодо оцінки ризиків при здійсненні страхових операцій в міжнародному бізнесі, орієнтації в питаннях укладення договорів страхування та виплати страхових відшкодувань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни: розуміння сутності, ролі та механізму міжнародного страхування; вивчення засобів організації та розвитку міжнародного страхового ринку та державного регулювання страхової діяльності; здобуття знань з основних видів страхування життя, майнового страхування, страхування відповідальності, страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій, страхування експортних кредитів з позицій здобутків вітчизняного та зарубіжного досвіду; формування вмінь щодо аналізу ринку міжнародних страхових послуг.

2.3. У результаті вивчення дисципліни студенти зможуть: показати належний рівень знань у галузі міжнародного страхування, розуміння принципів організації страхової справи та особливостей функціонування міжнародного страхового ринку, страхової термінології; виявляти та аналізувати ключові характеристики міжнародного страхування як елементу фінансової системи; визначати функціональні взаємозв'язки між суб'єктами страхових ринків, розуміти організаційно-правові основи міжнародного страхування, форми організації страховиків і міжнародні системи страхування; знати особливості страхування в міжнародному туристичному бізнесі, страхуванні життя, майновому страхуванні, страхуванні відповідальності, страхуванні фінансових інвестицій, гарантій та облигацій, страхуванні експортних кредитів.

3. Програма навчальної дисципліни «Міжнародне страхування»

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ

ТЕМА 1. СВІТОВА СИСТЕМА РИЗИКІВ

Основні світові ризики. Система світових ризиків: військові ризики; політичні ризики; атомні і ядерні ризики; фінансові ризики; ризики зубожіння; ризики міжнародного тероризму; ризики організованої злочинності; ризики епідемій хвороб; ризики насильницької смерті; ризики, пов'язані із міжнародною торгівлею; ризики стихійних лих; ризики, пов'язані із міграцією людей; ризики техногенних аварій; екологічні ризики; ризики, пов'язані із освоєнням космосу. Ризик-менеджмент, його методи: контроль за ризиком і фінансування ризику.

Контроль за світовими ризиками. Фінансування світових ризиків. Способи фінансування ризику. Міжнародні системи страхування: перестраховання, система "Ассістанс", система "Зелена карта", морське страхування, спеціальні види страхування (страхування експортно-імпортних інвестиційних ризиків, екологічних ризиків).

ТЕМА 2. СВІТОВИЙ РИНОК СТРАХУВАННЯ

Страховання в умовах глобалізації. Світовий ринок перестраховання. Вплив страхування на економіку. Основне завдання страхування. Грошові кошти страхових компаній.

Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страховий ринок як форма організації грошових відносин по формуванню і перерозподілу страхових фондів. Основні риси страхового ринку. Показники розвитку страхової діяльності в глобальному, регіональному та національному вимірах, Сучасні тенденції міжнародної торгівлі страховими послугами.

Місце України в розрізі світового ринку страхових послуг. Основні причини відставання від провідних країн світу. Напрями розвитку страхування в найближчій перспективі.

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Форми організації страховиків і системи страхування. Законодавство країн світу, що регламентує основні види страхування. Акціонерні товариства. Товариства взаємного страхування. Державні страхові компанії. Холдинги. Об'єднання страхових компаній та інших організацій. Кептивні страхові компанії. Системи страхових відносин.

Страхові посередники. Аквізиція страхової компанії. Типи аквізиції: продаж полісів у самій страховій компанії та її підрозділах; продаж полісів через посередників: агентів і брокерів. Аквізитори: юридичні та фізичні особи.

Регулювання страхової діяльності. Видача ліцензій на страхову діяльність. Забезпечення гласності в роботі страхових компаній. Підтримання правопорядку в страховій галузі. Страхове регулювання у країнах Європейського Союзу. Класифікація видів страхування за директивою ЄС. Напрями формування єдиного страхового ринку. Принципи створення єдиного страхового ринку в рамках Європейського союзу. Основа страхового регулювання в країнах ЄС - Директиви ЄС.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХУВАННЯ У МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКАХ

ТЕМА 4. СТРАХОВІ РИНКИ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ

Страховий ринок США. Страховий ринок Великобританії. Функціонування страхової асоціації Ллойд. Відмінності страхових ринків двох провідних європейських країн - Німеччини і Великобританії. Страхові ринки країн Східної Європи, причини їх недостатньої розвиненості й основні тенденції. Страхове законодавство Великобританії. Страховий ринок Німеччини. Органи страхового нагляду на міжнародних страхових ринках.

Перспективи розвитку українського страхового ринку та місце України на світовому страховому ринку. Шляхи оптимізації інтеграційних процесів України в світовий страховий простір.

ТЕМА 5. СТРАХУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ

Економічна зумовленість системи "Ассістанс". Причини виникнення системи "Ассістанс". Оплата ассістанських компаній страховим компаніям їхніх послуг. Сфера поширення системи "Ассістанс". Умови страхування за системою "Ассістанс". Зміст страхування за системою "Ассістанс" - компенсація медичних витрат. Відмінність "Ассістансу" від страхування від нещасного випадку.

Обмеження системи "Ассістанс". Перелік витрат, що не підлягають відшкодуванню. Практика страхування за системою "Ассістанс" в Україні.

Правова база Ассітансу в Україні. Характеристика існуючих схем страхування. Ціни на ассітанські послуги. Шляхи зниження цін на ассітанські послуги і залучення клієнтів.

ТЕМА 6. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

Особливості страхування відповідальності. Сутність термінів відповідальності та страхування відповідальності. Види страхування в залежності від видів відповідальності. Об'єкт страхування в усіх видах страхування відповідальності - відповідальність страхувальника. Види обов'язкового страхування відповідальності.

Страхування відповідальності товаровиробника. Міжнародний досвід страхування відповідальності товаровиробників. Відповідальність при страхуванні виробника продукції. Страхування претензії за заподіяний збиток. Умови за яких допускається звільнення від відповідальності.

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів у Європі. Характеристика полісів обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів у країнах Європи. Система "Зелена карта". Умови вступу в систему "Зелена карта".

Страхування відповідальності в США. Обов'язкова і добровільна форми страхування відповідальності у США. Визначення розміру збитку. Основні групи збитку. Форми страхування відповідальності: страхування опікунської відповідальності, страхування відповідальності власників майна перед третіми особами, а також страхування відповідальності автовласників.

ТЕМА 7. СТРАХУВАННЯ ЕКСПОРТНИХ КРЕДИТІВ

Страхування експортних кредитів. Причини доцільності страхування кредитних ризиків. Договір страхування. Фактори, що визначають ризик страховика при страхуванні кредитних ризиків. Форми полісів по страхуванню кредитів, що характерні для міжнародної практики. Принципи страхування експортних кредитів. Страхування вексельних кредитів. Акцепт.

Міжнародний досвід страхування експортних кредитів. Страхування від економічних і комерційних ризиків. Організації що здійснюють страхування експортних кредитів від політичних ризиків. Страхова вартість при страхуванні кредитів. Страхування іпотечного і споживчого кредиту. Ризики, яким піддаються учасники іпотечної діяльності. Види страхування, які включаються до страхових програм, розроблених спільно страховими компаніями і банками, які здійснюють іпотечне страхування.

ТЕМА 8. СТРАХУВАННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГІВЕЛЬНИХ ВАНТАЖІВ

Нормативно-правове забезпечення морського страхування. Страхування вантажів. Об'єкт страхування та страхувальники. Договір страхування вантажів. Страхування в рамках базисних умов поставок. Страхування корпусу й оснащення перевізних засобів. Типові умови що застосовуються з метою

стандартизації договорів страхування, які об'єднують певні групи ризиків. Договір страхування суден. Взаємовідносини сторін при настанні страхового випадку.

Страхування відповідальності судновласників. Клуби взаємного страхування. Ризики захисту. Ризики відшкодування. Категорії страхових внесків: попередні, додаткові і надзвичайні. Правила клубів взаємного страхування.

Страхування контейнерів. Особливості страхування контейнерів. Умови страхування контейнерів. Ризик страхування контейнерів.

ТЕМА 9. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ

Особливості особистого страхування. Класифікація видів особистого страхування. Характеристика основних видів особистого страхування. Види обов'язкового особистого страхування, що передбачені законодавством різних країн. Об'єкти особистого страхування. Події, на випадок яких здійснюється особисте страхування. Договір особистого страхування.

Страхування від нещасного випадку. Страхова подія. Критерії добору і визначення ціни добровільного страхування. Накопичувальне страхування. Види накопичувального страхування. Страхування довічної ренти.

Медичне страхування. Страхування витрат на лікування та страхування непрямих витрат, пов'язаних із захворюванням. Особливість медичного страхування. Обов'язкове державне медичне страхування. Відмінності обов'язкового і добровільного медичного страхування. Медичне страхування на прикладі США.

ТЕМА 10. СТРАХУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ, ГАРАНТІЙ ТА ОБЛІГАЦІЙ

Страхування фінансових інвестицій. Сутність поняття «фінансові інвестиції». Інвестиційні ризики: майнові та кредитні. Мета страхування фінансових інвестицій. Страхування інвестиційної діяльності. Ризики інвесторів.

Страхування фінансових гарантій. Види страхування фінансових гарантій: страхування облігацій та інших цінних паперів; страхування кредитів для короткострокових торговельних угод і довгострокових інвестицій; страхування заставних облігацій; страхування виплат по здачі в оренду, лізинг; страхування оплати вартості устаткування, що поставляється.

Страхування муніципальних облігацій. Функції страхування муніципальних облігацій. Встановлення страхової суми. Страхування муніципальних облігацій як малозбитковий вид страхування.

4. Структура залікового кредиту

	Кількість годин						
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	Самостійна робота	Контрольні заходи	
Змістовий модуль 1. ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ							
ТЕМА 1. СВІТОВА СИСТЕМА РИЗИКІВ	3	2	-	3	9	Тестові завдання, поточне опитування	
ТЕМА 2. СВІТОВИЙ РИНОК СТРАХУВАННЯ	3	1	1		10	Тестові завдання, поточне опитування	
ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	3	1	-		10	Тестові завдання, поточне опитування	
Змістовий модуль 2. ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХУВАННЯ У МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКАХ							
ТЕМА 4. СТРАХОВІ РИНКИ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ	3	2	-	3	10	Тестові завдання, поточне опитування	
ТЕМА 5. СТРАХУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ	3	1	1		10	Тестові завдання, поточне опитування	
ТЕМА 6. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ	3	1	-		10	Тестові завдання, поточне опитування	
ТЕМА 7. СТРАХУВАННЯ ЕКСПОРТНИХ КРЕДИТІВ	2	1	1		10	Тестові завдання, поточне опитування	
ТЕМА 8. СТРАХУВАННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГІВЕЛЬНИХ ВАНТАЖІВ	3	1	-		10	Тестові завдання, поточне опитування	
ТЕМА 9. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ	3	2	-		10	Тестові завдання, поточне опитування	
ТЕМА 10. СТРАХУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ, ГАРАНТІЙ ТА ОБЛІГАЦІЙ	2	2	-		10	Тестові завдання, поточне опитування	
РАЗОМ	28	14	3		6	99	

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1

Тема 1. Світова система ризиків

Мета полягає в дослідженні світової системи ризиків та методів контролю над ними.

Питання для обговорення:

1. Сутність та види ризиків при здійсненні міжнародних економічних зв'язків.
2. Управління ризиком як метод обмеження його впливу.
3. Методи фінансування ризиків.
4. Основні методи контролю над ризиками.

Практичне заняття 2

Тема 2. Світовий ринок страхування

Мета полягає в дослідженні макропоказників світового страхового ринку та аналізу місця України в розрізі світового страхового ринку.

Питання для обговорення:

1. Страхова термінологія.
2. Страхування в умовах глобалізації.
3. Світовий ринок перестраховування.
4. Макропоказники світового страхового ринку.
5. Поняття та суб'єкти страхового ринку.
6. Місце України в розрізі світового ринку страхових послуг.

Тема 3. Організаційно-правові аспекти міжнародної страхової діяльності

Мета полягає в дослідженні організаційно-правових аспектів міжнародної страхової діяльності.

Питання для обговорення:

1. Зміст та структура договору міжнародного страхування.
2. Порядок укладення та оформлення міжнародних договорів страхування. Основні юридичні норми, котрі регулюють страхову діяльність у міжнародних зв'язках.
3. Форми організації страховиків і системи страхування.
4. Страхові посередники.
5. Регулювання страхової діяльності. Видача ліцензій на страхову діяльність.
6. Страхове регулювання у країнах Європейського Союзу.

Практичне заняття 3

Тема 4. Страхові ринки провідних країн світу

Мета полягає в дослідженні страхових ринків провідних країн світу.

Питання для обговорення:

1. Страховий ринок США.

2. Страховий ринок Великобританії.
3. Функціонування страхової асоціації «Ллойд».
4. Відмінності страхових ринків провідних європейських країн.
5. Страхові ринки країн Східної Європи та їх основні тенденції.
6. Шляхи оптимізації інтеграційних процесів України в світовий страховий простір.

Практичне заняття 4

Тема 5. Страхування в міжнародному туристичному бізнесі

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування в міжнародному туристичному бізнесі.

Питання для обговорення:

1. Економічна зумовленість системи "Ассістанс". Причини виникнення системи "Ассістанс".
2. Умови страхування за системою "Ассістанс". Відмінність "Ассістансу" від страхування від нещасного випадку.
3. Правова база Ассістансу в Україні.
4. Характеристика існуючих схем страхування та шляхи зниження цін на ассістанські послуги і залучення клієнтів.

Тема 6. Страхування відповідальності в міжнародному бізнесі

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування відповідальності в міжнародному бізнесі.

Питання для обговорення:

1. Порядок здійснення страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів і врегулювання збитків.
2. Об'єкти, ризики та обсяги відповідальності автомобільного перевізника.
3. Види страхового покриття, які застосовуються при страхуванні відповідальності.
4. Об'єкти страхування і ризики системи «Зелена карта».

Практичне заняття 5

Тема 7. Страхування експортних кредитів

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування експортних кредитів.

Питання для обговорення:

1. Види ризиків, які виникають при здійсненні страхування експортних кредитів та лізингових операцій.
2. Порядок здійснення страхування експортних кредитів.
3. Страхування міжнародних лізингових операцій.
4. Страхування вексельних кредитів.
5. Страхування від економічних і комерційних ризиків.
6. Страхування іпотечного і споживчого кредиту.

Тема 8. Страхування зовнішньоторгівельних вантажів

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування зовнішньоторгівельних вантажів.

Питання для обговорення:

1. Види ризиків, які існують при автомобільних і залізничних міжнародних перевезеннях.
2. Особливості страхування вантажів, які перевозяться в контейнерах.
3. Особливості обов'язкового страхування відповідальності експортера.
4. Види та класифікація ризиків у морському страхуванні. Об'єкти морського страхування.
5. Особливості страхування цивільної відповідальності власників суден.

Практичне заняття 6

Тема 9. Особисте страхування

Мета полягає в дослідженні особливостей особистого страхування.

Питання для обговорення:

1. Класифікація видів особистого страхування. Характеристика основних видів особистого страхування.
2. Порядок здійснення страхування туристів від нещасних випадків.
3. Страхування медичних витрат під час перебування за кордоном.
4. Міжнародні сервісні системи для обслуговування учасників зарубіжних поїздок.

Практичне заняття 7

Тема 10. Страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій.

Питання для обговорення:

1. Порядок здійснення страхування фінансових інвестицій.
2. Страхування фінансових гарантій. Види страхування фінансових гарантій.
3. Особливості страхування муніципальних облігацій.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання КППЗ з дисципліни «Міжнародне страхування» кожен студент виконує самостійно. КППЗ охоплює усі основні теми дисципліни. Виконуючи КППЗ, студент може використовувати комп'ютерну техніку. Індивідуальна робота носить форму наукового дослідження із застосуванням набутих знань шляхом обґрунтування теоретичних положень обраної проблеми та використанням аналітичних здібностей. Виконання КППЗ є з одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни «Міжнародне страхування».

На вибір студентів пропонується два варіанти виконання КППЗ.

Перший – підготовка доповіді-презентації щодо порівняння ключових аспектів функціонування страхового ринку України та будь-якої іншої країни на вибір студента.

Другий варіант - розв'язування практичних завдань з дисципліни:

1. Проаналізуйте Топ-10 країн за обсягом зібраних страхових премій у 2022 р.
2. Оцініть щільність страхової премії на душу населення країн-лідерів за цим показником у світі у 2022 р.
3. Проаналізуйте Топ-10 найкращих світових страхових брокерів за доходами у 2022 р.

7. Самостійна робота

№ з/п	Тематика	К-сть годин
1	ТЕМА 1. Світова система ризиків	9
2	ТЕМА 2. Світовий ринок страхування	10
3	ТЕМА 3. Організаційно-правові аспекти міжнародної страхової діяльності	10
4	ТЕМА 4. Страхування ринки провідних країн світу	10
5	ТЕМА 5. Страхування в міжнародному туристичному бізнесі	10
6	ТЕМА 6. Страхування відповідальності в міжнародному бізнесі	10
7	ТЕМА 7. Страхування експортних кредитів	10
8	ТЕМА 8. Страхування зовнішньоторгівельних вантажів	10
9	ТЕМА 9. Особисте страхування	10
10	ТЕМА 10. Страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій	10
Разом		99

8. Тренінг з дисципліни

Тематика: Міжнародний досвід розвитку ринку страхування життя як чинник впливу на українські реалії.

Завдання: здійснити ґрунтовний аналіз дослідження передового європейського досвіду в галузі страхування життя для вдосконалення національного страхового ринку України.

Порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, документів.

3. Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Міжнародне страхування” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання результатів КППЗ;
- залік.

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

11. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Міжнародне страхування” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
1. Робота на практичних заняттях (1-5 теми) по 5 балів за тему – макс. 25 балів. 2. Виконання завдань для самостійної роботи – макс. 10 балів. 3. Модульна контрольна робота – макс. 65 балів.	1. Робота на практичних заняттях (6-10 теми) по 5 балів за тему – макс. 25 балів. 2. Виконання завдань для самостійної роботи – макс. 10 балів. 3. Модульна контрольна робота – макс. 65 балів.	1. Підготовка КППЗ – макс. 40 балів. 2. Захист КППЗ – макс. 40 балів. 3. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів.

Критерії оцінювання роботи на практичному занятті

Здобувач вищої освіти на практичному занятті може отримати максимум 5 балів за шкалою:

5 балів ставиться за таких умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;

- глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, дає повну, аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, що супроводжується правильними прикладами, на підтвердження власних думок, здійснює аналіз і формулює висновки, вільно послуговується страховою термінологією;

- розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання.

4 бали ставиться за таких умов:

- студент доволі активно працює протягом практичного заняття;

- дає правильний, достатньо повний, обґрунтований виклад навчального матеріалу, але при додаткових контрольних запитаннях, які ставить викладач, не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

- розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання лише з певною допомогою викладача чи колег.

3 бали ставляться за таких умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;

- загалом виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

2 бали ставиться за таких умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після підказок викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно його викладає, не може пояснити проблему, хоча і поверхнево її розуміє;

- викладає матеріал не достатньо зв'язно і без логічної послідовності.

1 бал ставиться за таких умов:

- студент фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) викладає початковий матеріал, припускаючись при цьому суттєвих неточностей і помилок, які не виправляє навіть при підказках викладача;

- виявляє нерозуміння змісту теоретичних питань та практичних завдань і, як наслідок цього – демонструє повну відсутність навичок як в аналізі явищ, так і в подальшому виконанні практичних завдань.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проєктор, ноутбук, проєкційний екран.	1-10
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio). Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox, Viber тощо).	1-10
3.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-10
4.	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Баранов А. Л. Шляхи подолання асиметрії інформації між основними контрагентами страхових компаній. Фінансовий простір. 2019. № 3. С. 9-22.
2. Босовська М., Бойко М., Л. Бовш. Міжнародні програми страхування у сфері гостинності. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2022. № 6. С. 105-124.
3. Бридун І. Є. Трансформація світової галузі страхування під впливом пандемії COVID-19. Український соціум. 2021. № 3. С. 76-87
4. Гудзь О. Є. Розвиток страхування: нові інструменти та методи управління ризиками в цифровій економіці. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2019. № 3. С. 4-12.
5. Дрималовська Х. В., Кирилюк Р. О. Основні риси сучасного світового ринку страхових послуг. Бізнес Інформ. 2021. № 4. С. 36-41.
6. Желізняк Р. Й., Бонецький О. О., Жулевич М. І. Розвиток світового ринку страхування в умовах діджиталізації. Modern economics. 2019. № 17. С. 100-104.
7. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с.
8. Карцева В. В., Прасолова С. П. Інститути міжнародного страхового ринку: навчальний посібник+навчальний тренінг. Київ:, «SVA-Print», 2020. 568 с.
9. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління: монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.
10. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.

11. Кобко Р. В. Моніторинг ринку страхових послуг України з використанням прогнозно-аналітичного інструментарію. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 38(2). С. 108-113.
12. Левкович О. В., Онишкевич Н.О. Перспективи розвитку медичного страхування в Україні з урахуванням іноземного досвіду. Інформ. 2019. № 11. С. 323-329.
13. Мамонова Г. В., Позднякова Л.О. Вплив коронакризи на розвиток страхового бізнесу у світі. Науковий погляд: економіка та управління. 2021. № 3. С. 74-81.
14. Марценюк-Розарьонова О. В. Умови залучення іноземних інвесторів до розвитку страхової індустрії в Україні. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 39(2). С. 73-77.
15. Мацедонська Н. В., Штефан Л. Б. Особливості функціонування фондів соціального страхування в країнах світу. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2020. Вип. 2. С. 392-398.
16. Никифорак В. Умови і порядок реалізації завдань міжнародної системи страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів "Зелена картка". Підприємництво, господарство і право. 2019. № 12. С. 51-55.
17. Підлипна Р. П., Смочко В. Ю. Імплементация світового досвіду загальнообов'язкового соціального страхування до вітчизняних реалій. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. 2023. № 28. С. 109-118.
18. Плиса В. Й. Страхування: підручник. 2-ге вид, виправлене й доповнене. К: Каравела, 2019. 512 с.
19. Про страхування: Закон України від 07. 03. 1996 р. № 85/96 (з останніми змінами і доп.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.
20. Рунчева Н. В., Сільченко І. А. Світовий досвід сільськогосподарського страхування для розвитку його обліково-аналітичного забезпечення в Україні. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2022. № 1. С. 10–16.
21. Семенов А. Ю., Ткаченко Д. О. Порівняльний аналіз систем страхування вкладів у країнах світу. Modern economics. 2019. № 18. С. 181-188.
22. Таха М. Д. Роль процесів колективного моделювання ризиків та відповідних додатків в управлінні міжнародними страховими компаніями. Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка. 2021. Вип. 1. С. 67-78.
23. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування: навч. посіб. Дніпро: Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 220 с.
24. Ana Preda, Mirela Popescu and Imola Drigă. The impact of covid-19 on global insurance market. 9th edition of the International Multidisciplinary Symposium "UNIVERSITARIA SIMPRO 2021": Quality and Innovation in Education, Research and Industry – the Success Triangle for a Sustainable Economic, Social and Environmental Development". URL: https://www.matec-conferences.org/articles/matecconf/abs/2021/11/matecconf_simpro21_08012/matecconf_simpro21_08012.html

25. Duckett S., N. Kristina. The history and purposes of private health insurance. Grattan Institute. (2019). URL: <https://grattan.edu.au/report/the-history-of-private-health-insurance/>
26. Global insurance market in 2021: top 10 countries per turnover. URL: <https://www.atlas-mag.net/en/article/top-10-of-the-global-insurance-market-in-2019>
27. Hala L. Results of analysis and forecasting of the main financial indicators of the health insurance market development in Ukraine. EUREKA: Health Sciences. 2019. № 6. P. 72–82. URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/1485>
28. Liběna Černohorská, Matěj Klofát. An Analysis of the Insurance Market in the Czech Republic. The 20th International Scientific Conference Globalization and its Socio-Economic Consequences 2020. URL: https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/abs/2021/03/shsconf_glob20_08006/shsconf_glob20_08006.html
29. Lisovska O. Health insurance in the Ukrainian insurance market. Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, July 24, 2020. Oxford, United Kingdom: Oxford Sciences Ltd. & European Scientific Platform. Vol. 1. P. 26–28. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/3972>
30. Prokopchuk O., Malyovanyi M., Bondarenko N., Barabash L. and Vlasyuk S. Insurance Market in Ukraine and Europe: Current Parallels. Vision 2020: Sustainable Economic Development and Application of Innovation Management. Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference (IBIMA), 10-11 April 2019 Granada, Spain. 969–979. URL: <https://ibima.org/accepted-paper/insurance-market-in-ukraine-and-europe-current-parallels/>